SVOBODA — СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 209. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 3, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го ЛИСТОПАДА 1993. Ч. 209. РІК С.

Л. КРАВЧУК ПІДРАХОВУЄ УКРАЇНСЬКІ БОРГИ

Київ (УНІАР). — Тут 26-го жовтня на пресовій конференції після засідання Кабінету Міністрів України виступили заступники міністра економіки Василь Гуреєв та Леонід Мінін. Вони заявили, що Росія надала Україні квоту на постачання нафти і ґазу, однак енерґетична криза поглиблюється у зв'язку з тим, що Україна не має достатньої кількости російських рублів і тому не може розрахуватися за енерґетику.

Президент України Леонід Кравчук доручив комісії, очолюваній віцепрем'єр-міністром Валентином Ландиком, з'ясувати, яку саме суму Україна заборгувала Росії.

Тим часом з областей України надходять повідомлення, що становище з постачанням нафтопродуктів дуже тяжке. Лисичанський нафтопереробний завод працює лише на 30 відсотків своєї потужности. Вартість нафти зросла у 64 рази і виносить 94 доляри за тонну. Становище ускладнюється ще й тим, що завод заборгував комерційним структурам близько 400 біл. карбованців і змушений в рахунок цього боргу віддавати 20 відсотків бензини та дизельного палива, які належать йому як платня за переробку нафти. Директор заводу вважає, що треба укладати прямі угоди з тюменськими підприємствами-нафтовидобувниками, однак валюта для закупівлі нафти в Росії все одно потрібна, тому Лисичанський завод готовий дати наперед 50 відсотків нафтопродуктів тим підприємствам, які погодяться фінансувати згадані угоди.

Від 1-го січня 1994 року Росія підійме ціну за енерґоносії до світових, тому підприємців України чекають ще більші труднощі.

Подібна ситуація склалася і в Білорусі, де два ґігантських нафтопереробних заводи збанкрутували не тому, що там керівники невмілі, а тому, що Росія вдвічі зменшила постачання нафти в Білорусь, а заводи побудовані так, що не можуть працювати лише на половину потужности. Технологічний процес вимагає повного навантаження.

Тим часом Росія не перестає нагадувати країнам СНД, що вони їй уже після розпаду СССР, заборгували близько трьох трильйонів рублів, з яких 1.3 трильйона лише за енерґетику.

Горять кримські ліси

Ялта (УНІАР). — Тут продовжується боротьба з лісовою пожежею, яка спалахнула 15-го жовтня в Айпетринському лісовому заповіднику і, здавалося, була погашена 20-го жовтня, однак швидко розгорілася з новою силою. Від 5 до 10,000 людей беруть участь у ліквідації пожежі, яка вже знищила 200 гектарів ялівнику та кедрового лісу, а також безліч рідкісних рослин, занесених до „Червоної книги".

На благодійний рахунок допомоги кримському лісові надійшло понад 50 міл. карбованців.

Служба Безпеки України намагається розслідувати причини виникнення пожежі. Ялтинський міський виконавчий комітет, з ініціятиви посадника Всеволода Усачова, призначив нагороду в кілька мільйонів карбованців тому, хто допоможе викрити винуватців пожежі.

На Союзівці відбудеться XXI Крайовий Пластовий З'їзд

Союзівка. — Тут відбудеться черговий XXI Крайовий Пластовий З'їзд для делегатів із пластових станиць в ЗСА в суботу і неділю, 20-го і 21-го листопада. Реєстрація делегатів розпочинається вже у п'ятницю, 19-го листопада, у вечірних годинах. Святочне відкриття XXI З'їзду буде в суботу о год. 10-ій ранку. Вечером відбудеться святочна вечер'я із мистецькою програмою.

Вибір нового проводу Пласту в ЗСА на чергові два роки, звіти комісій і схвалення резолюцій, будять переведені в неділю після спільної Служби Божої. Закриття з'їзду передбачене на полудневі години. Усіх учасників обов'язує пластовий однострій.

Крайова Пластова Старшина традиційно вже від 30 років влаштовує свої з'їзди на Союзівці, користаючи з її гостинности та повного відокремлення, що сприяє нарадам.

Остерігають перед зазіханням Б. Єльцина

Джерзі Ситі, Н. Дж. — У щоденнику „Ню Йорк Таймс" з середи, 27-го жовтня, на сторінці кореспондентів-дописувачів поміщено дуже цікаву статтю Джона П. Генни, заступника директора Вашінгтонського інституту для справ політики Близького Сходу. Він на самому початку своєї статті, що має назву „(Рашіян) емпайр страйкс бек", стверджує, що ніхто не звернув уваги на те, як гостро розрахувався Боріс Єльцин зі своїми опонентами при здушенні спротиву у Москві. Ця подія відвернула увагу від того, що вже давно повинні завважити американські та інші світові політики: намагання Росії воскресити виключну сферу впливу на території колишнього СССР.

Як окремі доміна колишні республіки одна за одною піддаються московському впливові. Ці заходи Москви постепенно посуваються до нею визначеного логічного заключення — прицілом Москви на Україну з її 52 міл. населення, яка є стратегічно положеною країною у серці Центральної Европи.

У дальшому автор підкреслює, що президент Єльцин мав багато непорозумінь зі своїм віцепрезидентом Александром Руцким, але питання про те, що Росія має бути провідником колишньої імперії не було одним з тих, хоча підхід у них був інший. А. Руцкой намагався все вирішувати способом сили та могутности російського війська, а Б. Єльцин у цілковитій протилежності намагається замилити очі Заходові своїм підступним миролюбством. У той самий час економічне шантажування і „спеціяльні" відділи війська є його зброєю у переконуванні колишніх республік СССР вступати „добровільно" до Москвою домінованої Співдружности Незалежних Держав. Він навіть дозволяє на те, щоб назовні колишні республіки проявляли перед світом свою незалежність, як довго Москва буде мати остаточний голос у вирішуванні важливих політичних питань.

Для прикладу Дж. Генна подає Грузію, яка у своїй боротьбі з абхазцями мала поважні клопоти (Росія їм допомагала) аж поки грузинський провідник Едвард Шеварднадзе був змушений звернутися до Єльцина за допомогою. За це мусів погодитись на членство в СНД, підписати договір на постійне перебування російського війська на території Грузії включно з контролею над її стратегічним побережям Чорного моря. Подібна тактика була застосована також в Азербайджані та Молдові.

Все це на думку автора статті є тільки прелюдією до кінцевого акту Москви: в той чи інший спосіб загарбати Україну. Москва різними засобами пробує припинити удержавлення України. Економічно Москва причинилася до критичної ситуації в Україні припиненням конечного постачання енерґетики. Політично своєю успішною дипломатичною кампанією ізолювати Київ від світової спільноти за відмову передати Росії ядерну зброю.

Чи свідомий Захід всіх цих стратегічних намірів Росії, запитує автор статті?

Дивною є поведінка ЗСА і Заходу у світлі цих ехидних ходів Росії, тоді коли ці самі справи вже порушували також інші автори на сторінках преси серед них, — Вілліям Е. Одом у газеті „Вашінгтон Пост" з 24-го жовтня ц. р.

В Україні

КИЇВ. — Тут відкрито представництво Вестдойче Ляндесбанку — вже третього німецького банку, який проводитиме інвестування підприємств України. Пріоритетною галуззю банк вибрав рафінерію нафтової ропи. Керівники надзірної ради банку зустрілися з віцепрем'єром Валентином Ландиком.

ДОНЕЦЬКЕ. — На сесії Донецької Обласної Ради депутати схвалили проєкт документу, в якому передбачено надання реґіонові економічної самостійности. Крім того, в Донецькій Обласній Раді створилася фракція Ліберальної Партії України. ЛПУ об'єднує значну кількість підприємців. Її лідер Ігор Маркулов є радником Президента України з питань ринкової економіки.

ЛУГАНСЬКЕ. — Представник Президента на Луганщині видав розпорядження про створення енерґетичної комісії, яка могла б координувати дії в особливо-тяжких умовах. На Луганщині виникло надзвичайне становище з паливом для електростанцій: резерви вугілля і мазуту вичерпані, а заборгования промислових галузей за електроенерґію виносить 264 біл. карбованців.

КИЇВ. — Виконуючий обов'язки прем'єр-міністра України Юхим Звягільський зустрівся з делеґацією Республіки Іран, яку очолює Мува Меді. Учасники зустрічі розглянули перспективи закупу Україною іранської нафти у 1994 році. Іранській стороні було запропоновано перелік товарів, які українські підприємства могли б постачати на іранський ринок найближчим часом. Конкретні питання щодо співпраці доручено вивчити спеціяльним експертним групам.

ЛЬВІВ. — Представник Президента у Львівській області Степан Давимука видав розпорядження, згідно з яким 1-го листопада цього року на Львівщині буде урочисто відзначено 75-ту річницю проголошення Західньо-Української Народної Республіки. У зв'язку з цим, 1-го листопада на Львівщині проголошено днем вільним від праці.

Єгипет звільнив американського громадянина

Каїр, Єгипет. — Тут звільнений американець Сем Вассеф, який провів у єгипетській в'язниці п'ять років. Його обвинувачували у шпигунстві на користь З'єднаних Стейтів. У неділю, 31-го жовтня, С. Вассефа привезли з в'язниці на каїрське летовище і він полетів до ЗСА. Як заявив єгипетський уряд, звільнення Вассефа — гуманний жест єгипетського уряду, зроблений напередодні чергової візити президента Мубарака у Вашінгтон.

Однак багато американських журналістів вважає, що все те, що сталося з Вассефом — типовий приклад беззахисности громадян ЗСА перед законами деяких недемократичних держав. Єгиптянин за походженням, С. Вассеф приїхав з батьками у п'ятирічному віці, а ще за п'ять років, як і його батьки, став громадянином ЗСА. У 1988 році він повернувся в Єгипет і поступив на медичний факультет Каїрського університету. В тому ж році Вассефа заарештували єгипетські органи державної безпеки і обвинуватили його у шпигунстві. Як було сказано в обвинувальному висновку, він регулярно передавав Сі-Ай-Ей відомості про активність ісламістських груп. В липні 1989 року військовий трибунал засудив його на 10 років каторги. Суд тривав всього півтори години, а присуд на сімох сторінках був прочитаний за 10 хвилин. Свідків захисту навіть не допустили в судову залю.

П'ять років засоби масової інформації нічого не знали про долю американського громадянина, а Державний департамент залишався байдужим і не робив ніяких спроб щодо його звільнення. Лише в цьому році завдяки мишигенському сенаторові-демократові Карлові Левінові родина Вассефа і його мати Беба добилися „гуманного кроку" єгипетського уряду.

„За весь час, — сказав журналістам Вассеф, прибувши на летовище Кеннеді в Ню Йорку, — я не здавався і ні разу не підтвердив брехливої версії про зв'язки з Сі-Ай-Ей".

Г. КЛІНТОН ЗВИНУВАЧУЄ ЗАБЕЗПЕЧЕНЕВУ ІНДУСТРІЮ

Вашінгтон. — У понеділок, 1-го листопада, Гіллварі Родгам-Клінтон, дружина Президента ЗСА, виступаючи перед членами Американської академії педіятрії, звинуватила індустрію медичного забезпечення у захланності, яка „допровадила країну до межі банкрутства" Крім того вона закинула тій же індустрії брехню коли йдеться про плян охорони здоров'я, запропонований президентом Биллом Клінтоном тільки для того, щоб забезпечити свої прибутки.

Перша лейді країни гостро скритикувала телевізійні оголошення Американської спілки забезпечень охорони здоров'я проти пропонованого пляну президента Б. Клінтона, в яких безпідстав но твердять, що його плян „обмежує вибір".

Досі у своїх виступах Г. Клінтон підкреслювала, що до пропонованого Президентом пляну охорони здоров'я можна вносити зміни, що вона зробила й цим разом. Одначе вона також показалась менш прихильною до всяких компромісів, зокрема, коли мова йде про такі виробничі ґіганти, як індустрія виробництва ліків і приватна забезпеченева індустрія.

Чарлс Кан, заступник директора спілки забезпечень, обороняв оголошення, заявляючи, що вони базуються виключно на пропонованому Президентом пляні. Він також підкреслив, що забезпеченева індустрія підтримує намагання Уряду створити для американських громадян загальний плян охорони здоров'я, одначе не погоджується з пропонованими тарифами оплат.

Але Г. Клінтон не припинила своєї гострої критики та закинула забезпеченевим компаніям витрату 6.5 міл. дол. на неправдиві телевізійні реклями.

Помер С. Крижанівський

Ню Йорк. — Тут у ранніх годинах у вівторок 2-го листопада ц.р., несподівано помер відомий актор і довголітній голова Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку Степан Крижанівський.

Народжений 24-го грудня 1907 року у Львові, виступав довгі роки в українських театрах, як актор легкого жанру. В роках 1926-39 він працював у театрі під управою Й. Стадника, в роках 1939-41 в театрі ім. Лесі Українки у Львові, а в роках 1941-44 у Львівському Оперному Театрі. В часі Другої світової війни переїхав до Німеччини, відтак до Австралії, а вкінці до ЗСА, де поселився в Ню Йорку.

Тут ще брав участь в кількох театральних виставах у театрі Й. Гірняка, але відтак посвятився всеціло праці у Літературно-Мистецькому Клюбі, якого був мотором і душею. П'ятницеві постійні вечори у клюбі збирали там мистецьку та літературну групу українських інтелектуалів Ню Йорку та втішалися довгими роками великою популярністю, а С. Крижанівський часто брав участь у програмах як актор та рецитатор.

В останніх роках, коли відійшли найбільш активні члени Управи, клюб перестав свою постійну діяльність і щойно недавно відновив її під новою Управою.

С. Крижанівський залишив у глибокому смутку дружину Ольгу.

Ближчі подробиці про похорон будуть подані в черговому числі „Свободи".

У СВІТІ

СПРАВА КРАЙОВОЇ інформаційної комп'ютерної сітки знаходиться у небезпеці, бо група невідомих комп'ютерних знавців вломилася до сотень університетських, урядових і комерційних комп'ютерів, створюючи цим загальне занепокоєння. Ці досі невідомі вломницькі напади трапилися впродовж кількох минулих місяців, а вийшли на денне світло тільки недавно, коли одна із комп'ютерних ліній в Ню Йорку була випроваджена з ладу впродовж трьох днів. відповідні експерти комп'ютерної безпеки сказали, що це тільки вказує на підставову слабу сторінку безпеки „Інтернет" — міжнародної комп'ютерної сітки. Вони стверджують, що це проникнення, хоча і дещо приголомшуюче, не є одначе несподіваним і в майбутньому може мати погані наслідки, якщо не зробиться всіх заходів, щоб таке проникнення унеможливити.

СЕНАТОРИ І КОНҐРЕСМЕНИ ЗСА є дуже стурбовані новою тактикою лобіїстів, які зовсім закинули форму особистих дискусій, переконань та впливів і перейшли на застосування прямих впливів виборців. Вони за гроші чи інші обіцянки переконують виборців надсилати листи прямо до своїх представників і дуже часто вживають неправдивих фактів для того, щоб переконати їх висилати листи ними продиктовані. Ціллю тих лобіїстів є ужити прямого тиску на Уряд і Конґрес, щоб здобути ці чи інші зміни.

ЧИ МРАЗ БІЛЬША КІЛЬКІСТЬ колишніх і теперішніх працівників Американської торговельної палати твердять, що через надто скупий бюджет і брак працівників, ЗСА втрачають більйони долярів та велику кількість так потрібних місць праці. Все це в наслідок неполагоджених справ американського експорту, що їх неможливо відповідно і вчасно полагодити.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ЗСА Воррен Кристофер післав телеграму міністрові закордонних справ України Анатолієві Зленкові. У ній він висловив вдячність за гостинність і прийняття у Києві, підкресливши, що ця поїздка ще більше переконала його в тому, що значний потенціял України при його правильному використанні служитиме побудові вільної та процвітаючої держави.

ЗЕМНЕВОДНИЙ ВОЄННИЙ корабель американської воєнної фльоти з 650 вояками морської піхоти долучився до міжнародної морської фльотилії, що утверджує частинні санкції проти Гаїті. Речники Департаменту оборони заявили, що це виключно запасне поготівля. Військовики, які знаходяться на воєнному кораблі „Нассо", закінчили вишкіл на військовій базі Ґвантанамо в Кубі, поки їх призначено на вищезгаданий корабель.

СТАРАЮЧИСЬ РОЗВІЯТИ непотрібні побоювання громадян ЗСА з приводу запропонованого президентом Биллом Клінтоном пляну охорони здоров'я, що більшість мусітиме з цього приводу платити вищі податки, з виясняючими інформаціями виступив Айра Маґазінер, один із дорадників Білого Дому для справ охорони здоров'я. Виступаючи на телевізійній програмі Ен-Бі-Сі „Зустріч з пресою" він заявив, що тільки 15 відсотків, які складаються з молодих людей будуть місячно платити 6 дол. більше. Він підкреслив, що вістки про можливість оподаткування 40 відсотків родин є неправдивими.

У ПІВДЕННІЙ КАЛІФОРНІЇ потерпілі від пожеж мешканці кількох повітів почали забиратися до виповнювання форм для так потрібної їм державної допомоги, щоб наново починати життя. Хоча свідомі того, що подібні нещастя можуть їх навістити знову, то згідно з твердженнями засобів масової інформації більшість їх вирішує будуватися на цьому ж самому місці. А тим часом місцеві допомогові організації стараються примістити тих, які не мають даху над головою.

В АМЕРИЦІ

КОНСЕРВАТИВНИЙ американський публіцист Вілліям Сефайр обвинуватив турецький уряд у вимаганні грошей в американців в обмін на згоду продовжувати військове співробітництво. Зокрема, мова йде про дозвіл американським літакам, які охороняють повітряний простір іракського Курдистану, використовувати турецькі військові аеродроми. На думку В. Сефайра, турецький уряд неправильно будує політику щодо курдів. Замість того, щоб сприяти зростанню національної самосвідомости курдського народу, Туреччина намагається витравити з курдів всяке поняття національної гідности і повторює клясичну помилку, перетворюючи поміркованих у радикалів.

ЗАСТАНОВЛЯЮЧИСЬ НАД ТИМ, звідки збанкрутований уряд Північної Кореї має такі гроші, щоб збудувати великі та модерні виробництва ядерної зброї, західні та японські розвідки відкрили, що більшість грошей приходить від корейської спільноти, яка проживає в Японії. Найбільше згуртування корейців є у японському місті Осака, де вони є власниками чисельних газардних касин і комерційних станків на вулицях міста.

РОСІЯ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО нових виборів 12-го грудня, але непевність серед виборців зростає бо не знають, що їм прийдеться схвалювати та кого обирати. Крім того турбує виборців і те, що мають голосувати також за прийняттям нової конституції, якої досі ще ніхто не бачив. Все це не перешкоджає поодиноким партіям збирати підписи громадян — а потрібно їх мати 100,000 на кандидата.

У ЛОНДОНІ АНГЛІЙСЬКА поліція затримала колишнього генерала КҐБ Олега Д. Калуґіна та допитувала його в справі вбивства болгарського дисидента у Лондоні в 1978 році. Поліція цього самого дня звільнила О. Калуґіна та не затримувалася на широких виясненнях чому саме його було затримано. О. Калуґін минулого квітня в інтерв'ю сказав, що йому було дано наказ допомогти у справі ліквідації Ґеорґі Маркова, болгарського дисидента і працівника Бі-Бі-Сі, який був голосним критиком болгарського комуністичного правління.

У НЕДІЛЮ, 31-ГО ЖОВТНЯ, Організація Об'єднаних Націй припинила всі полети з допомогою до Сараєва, після того, як невідомі військовики у перестрілці на летовищі поранили одного вояка із французьких миротворчих відділів. Сталося це коли він та інші сідали до літака, що мав як і кожного досі дня їхати до Загребу, столиці Хорватії.

У Києві відбудеться прем'єра фільму з Любою Демчук

Джерзі Ситі, Н.Дж. (О. К.). — Як інформують, у п'ятницю, 12-го листопада відбудеться у Києві прем'єра нового українського фільму п.н. „З Новим Роком, лікарю". Тема фільму незвичайно актуальна, розповідає про українського сучасного лікаря, що бореться із складними соціяльними обставинами сьогоднішнього життя в Україні та про це як важко саме у таких обставинах втримати подружжя.

Сценарій фільму написала та його режисерувала, Тетяна Магар, талановита режисерка студії „Укртелефільм", відома глядачам України із численних телефільмів, як „Записки божевільного" М. Гоголя, „Кайдашева сім'я" І. Нечуй-Левицького чи „Скляний звіринець" Т. Вілліямса. До нового фільму вона здобула дуже добрий акторський склад в особах латиського

Л.Демчук

актора Івара Калніньша, що грає ролю лікаря, Віри Глаголєви, яка грає розчаровану дружину лікаря, і Любов Демчук, що має ролю актриси, яка закохується у героєві.

Для Л. Демчук — це перша велика роля у фільмі виконаному в Україні, який знімали у Києві в часі між листопадом 1992 роком і квітнем 1993 року.

Л. Демчук, дочка Володимира і Тані Демчук з Вашінгтону, а внучка відомих громадян інж. Аполінарія і Тані Осадци, закінчила середню освіту у Вашінґтоні, де була також ученицею курсів українознавства, членкою Пласту та ученицею танцювальних курсів примабалерини Роми Прийми- Богачевської. Театральні студії вона закінчила в Деллас, Тексас, а відтак була активна в театрах Вашінґтону та околиці та працювала інструкторкою курсів театрального мистецтва для дітей і молоді при славному Кеннеді Центрі.

У тому молодечому театрі грала вона головну ролю принцеси Астриди у п'єсі „Принцеса на горошинці".

Л. Демчук від липня перебуває у Голливуді і там

(Закінчення на стор. 4)

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA:(201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.(201) 434-0237. (201) 434-0807. (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $ 40.00. на півроку —$22.00.на 3 місяці—$12.00.
Для членів УНСоюзу $15.00. річно.За кожну зміну адреси—$1.00.
Чеки і "money orders"виставляти на "Svoboda"

P O Box 346 Jersey City, N.J. 07303.

Перестoрога перед відновою імперії

У ,,Ню Йорк Таймсі" з 27-го жовтня ц. р. появилися аж дві статті з цією самою російською тематикою і цією самою перестopoгою на адресу державного проводу Америки, щоб він своєю короткозорою політикою не сприяв відбудові російської імперії. Обидві статті яскраво звернені проти російського президента Боріса Єльцина, якому неприховано закидають пляновану гру — націлену на відбудову імперії. Джан Ганнан, заступник директора Вашінґтонського інституту для Близькосхідньої політики, у статті п. з. ,,Російський імперіялізм знову вдаряє" закидає Єльцинові, що він використовує національні конфлікти у колишніх членських країнах СССР для політичної ,,маніпуляції", націленої на підпорядкування собі — Росії — усіх отих нових держав. Вказує на заколот у Ґрузії, де повстання Абгазії напевне користується підтримкою Москви, поки президент Грузії Едуард Шеварднадзе мусів приїхати до Москви й просити допомоги в Єльцина: останній погодився, але присилував Грузію приступити до СНД. Остаточна ціль Єльцина — твердить автор — це Україна. Змагання Єльцина до віднови імперії — це моральне зобов'язання генералам, які підтримали його у розгрі з ворожим парляментом.

Цю думку розгортає колишній американський генерал Вілієм Одон у статті ,,Союз Єльцина з диявoлом". Фахівець військових справ, колишній старшина розвідки і контррозвідки, Одон неприховано перестерігає президента Клінтона і його Уряд — не легковажити собі небезпеки відродження російської імперії. З обох отих статтей виходить ясно, що орієнтація Америки на Росію, як ґаранта миру й безпеки, та активна допомога Єльцинові у переведенні демократичних реформ і переході економіки на вільний ринок — може зазнати трагічної поразки, коли б відродилася російська імперія. Ясно, що тоді наївною показалась би радість Джорджа Буша з приводу закінчення холодної війни.

Читаючи такі міркування американських військових фахівців і політиків, які знають історію Сходу Европи та зокрема історію російкого імперіялізму — не слід попадати в паніку. Добре, що такі статті у передових американських часописах появляються, — жаль, що така пересторога на адресу президента Клінтона і його державного секретаря Воррена Кристофера не появилася у ,,Вашінґтон Пості", бо вони, мабуть, ніякої іншої преси не читають і не знаємо, чи кажуть, щоб їх інформувати про важливіші голоси іншої поважної преси.

Ніхто ніколи не сумнівався, що росіяни в масі ще не перетравили трагічної для них історичної події, що розпалася імперія від Балтики по Тихий океан і від Білого по Чорне море. У кожній нації є гурра-патріоти максималісти, тим паче у такій нації, як російська, яка привикла до своєї суперпотуги. Сумніваємося, чи є багато одиниць в російському народі, які відірвалися від історичної теорії про триєдину націю і перестали вірити, що Володимир чи Ярослав Мудрий — це були українські, а не російські володарі — адже у всіх російських енциклопедіях і в ,,Українській Радянській Енциклопедії" увесь княжий період історії України записаний, як історія Росії. Закидування Єльцинові, що він змагає до віднови імперії — дуже відважне і дискусійне. Адже він сам (разом з Кравчуком) відіграв історичну ролю у розподілі СССР. Він є явним прихильником СНД, але це не держава, ані наддержава і ледве чи можна СНД уважати вступом до імперії, бо саме Єльцин скасував пост командaнта військ СНД, російського генерала Шапошнікова. Дуже важко влізти в душу будь-кого і тому ризиковно твердити, що Єльцин не тільки — російський патріот, але й імперіяліст, небезпечний для державної України. Покищо Єльцин не винуватий, що в Україні є вже 28 політичних партій, що нема єдности і що лунає ,,общепонятний язик" всупереч законові про державну мову.

Микола Руденко

ТРАГЕДІЯ РОСІЙСЬКОЇ МЕНТАЛЬНОСТИ

I

Чи можна в когось украсти минуле? Здавалось би, саме запитання виглядає абсурдно. Час тече в одному напрямку — із минулого в майбутнє. Якщо, скажімо, хтось убиває людину, то це означає, що він позбавляє свою жертву майбутнього. Тільки майбутнього — над минулим ми взагалі не владні. Не можна позбавити людину тих років, які вона прожила. І не можна відредаґувати історію — можна лишень відредаґувати підручник історії. А це далеко не те ж саме.

І все ж ми бачимо, як цілі покоління державних мужів (із віку в вік, із роду в рід) намагаються обікрасти свого південного сусіда, привласнивши собі його історію. Звичайно, йдеться про російських великодержавників, які з часів царя Петра почали витлумачувати історію московської держави як продовження історії Київської Руси. І це лише на тій підставі, що російським царям вдалося роз чавити, потопити в крові українську незалежність. Це можна назвати мародерством. Так само, як тяжко пораненого роздягають і кидають у полі, аби він сконав — так після перемоги під Полтавою цар Пет ро розпочинає грабувати Україну не лише матеріяльно, але й духово.

Йому мало було вчених, яких він вивіз із Києва до безпросвітньої Москви — йому треба було Московію перейменувати на Русь. Таким чином не лише землі Київської Руси, але й славна її історія була припасована до куцої московської історії, мов чужа торба до гусарського сідла.

Гаразд, хай це робить цар-солдафон, цар-кат, але ж настане час просвіти, прийдуть генії науки й літератури — хіба ж вони погодяться чуже видавати за своє? Адже ж це щось далеко ганебніше й страшніше, ніж, скажімо, літературний пляґіят, або викрадення й привласнення наукового відкриття. Тут з'являється спроба натягнути на себе чужі тисячоліття, мов кожух, здертий із пограбованого на великій дорозі.

Та ось генії справді приходять — Карамзін, Пушкін, Гоголь. Літератор Карамзін пише багатотомну ,,історію держави російської", де московська держава, що по суті виникає лише після Куликовської битви (1380 рік) виводиться із далеких скитських часів, що сягають у IV—V століття до Різдва Христового. На якій підставі? Бо саме там слід шукати джерел Київської Руси — від скитів-орачів, що насправді були подніпровськими слов'янами. В історичній схемі Карамзіна для українців взагалі не лишається місця — є тільки ,,русскіє люди". І навіть великий М. Гоголь у повісті ,,Тарас Бульба" називає запорожців ,,русскімі людьмі". Хоч кому ж, як не Гоголю знати, що запорожці є ,,русскімі" такою ж мірою, як і поляки, з якими вони воювали.

Це й сьогодні легко перевірити. Росіяни не розуміють української мови так само, як і польської. Тоді чому ж українці дістали ,,право" належати до ,,русскіх людей", а поляки ніколи не володіли таким ,,правом"? Відповідь доволі проста: Росія ніколи не претендувала на польську історію, а без Києва царський Санкт Петербурґ виглядає голим королем. Особливо добре це розумів О. Пушкін. Гоголь хоч і називає українців ,,русскімі людьмі", але за характерами та вчинками вони лишаються українцями. Саме за це любив його Тарас Шевченко. І навпаки: Пушкін не цурався слова Україна (,,Тіха украінская ночь"), але художня тканина його творів видає в ньому московського великодержавника. Уже славнозвісна поема ,,Руслан і Людмила" зображає і князя Володимира, і його дружинників як героїв російської історії. Що ж до ,,Полтави", то це взагалі антиукраїнська поема. Цим я не хочу применшити її художньої вартости. Та саме тому, що це надзвичайно сильна річ з боку поетичного, вона ось уже близько двох століть виховує запеклих українофобів.

Про В. Бєлінського я вже й не кажу: він відмовляв українцям навіть називатися народом — на його думку, це не народ, а плем'я: історію ж цього племени він називав малим струмком, що впадає у величну ріку російської історії. Не беру останню фразу в лапки лише тому, що не маю під рукою творів цього знаменитого автора, але переказую майже дослівно. А саме В. Бєлінський був вихователем літературних смаків та громадянської філософії кількох поколінь російської інтеліґенції.

Після розпаду Югославії на кордоні з Грецією виникла держава, яка називає себе Македонією. Але на півночі Греції є провінція, котра має таку ж саму назву. І ось, бач, Греція рішуче домагається, аби новостворена північна сусідка змінила назву, бо в неї згодом можуть з'явитися претенсії до Греції щодо провінції, що називається так само.

Закінчення буде.

Олександер Домбровський

,,НЕНАВИДЖУ" СУЧАСНУ УКРАЇНУ... З ВЕЛИКОЇ ЛЮБОВИ

I

Велет українського національного духа Іван Франко писав: ,,Ти, брате, любиш Русь, сади, воли, корови — я ж ненавиджу її з великої любови". Той, хто любив Русь-Україну до безтями й віддав їй ціле своє свідоме життя народного Каменяра, з Божої ласки поет, письменник, учений, публіцист енциклопедичного маштабу, інтелектуал европейського формату — бажав усіма фібрами своєї поетичної душі бачити Україну ,,у народів вольних колі", осяяну світлом науки й знання, збагачену віковими надбаннями духових і матеріяльних вартостей та шановану на арені міжнародного життя як авторитетного посередника між цивілізаціями Орієнту й Окциденту. У протилежність до вищесказаного, на екрані поетичної уяви виступає народ ,,мов паралітик той на роздорожжі, людським презирством ніби струпом вкритий". Над Дніпром — ,,Малоросія" під московським караулом, а над Дністром — галицька Русь, толерована поблажливо ,,найяснішим паном" (,,ад'є, май не геррен!") і його віденським урядом з бюрократичними гофратами та понижувана льокальною польською адміністрацією.

Русь — обмежена до наівного етнографізму з горсткою як павутиння галицької інтеліґенції по містах, а на провінції з парафіяльними приходствами зі старосвітськими кацапствующими батюшками та прогресивними народницькими еґомосцями й побутовщиною зі садами, волами й коровами й зі запироженими празниками. Зміст народних мас і провідної верстви виповнювало назагал хлопоманство, гречкосійство, шараварщина з етнографічними виявами патріотизму (вишивана сорочка, гопак і народна пісенність сентиментального жанру). Нагадується приповідка ,,старшого брата", мовляв, ,,хахол нікуда нє ґадітса, да голос у нєво харош". А політичне життя Галичини виповнювали суперечки між народовцями й москвофілами та постійні дискусії про ,,йорчики".

То був світанок національно-культурного відродження галицької вітки України. Такий стан викликував шляхетний бунт у серці великого поета: не бунт раба, а Прометея українського духа й національної гідности, цькованого пігмеями, які не доросли до нього. Той, хто вклав в уста Мойсея вислови любови до Ізраїля (а символічно свою любов до України), ,,ненавидів" Русь за її назадництво, провінціялізм і національно-політичну недолугість, яка в архаїчних стадіях процесу розвитку громадсько-політичної думки вагалася між польонофільством і з другої сторони — москвофільством, а згодом еволюціонувала до здеклярованого віденського льояльізму під династичною парасолькою Габсбурґів зі змодернізованою назвою ,,австрійської України". Але то вже були пізніші часи, які залишили за собою добу ,,Руської Трійці", часи приходу до вирішального слова народовців, співпраці Церкви з національно-громадськими чинниками при будові читалень ,,Просвіти" та, найважливіше, творенні наукового центру — Наукового Товариства ім. Шевченка, яке відіграло капітальну ролю на фоні нашого національно-культурного відродження при співпраці геніяльного історика Михайла Грушевського якраз з тим, що ,,ненавидів" Русь, — геніяльним поетом, письменником і вченим — Іваном Франком. Вони обидва покликали до активного життя у тому часі некоровану (без віденського ,,благословення" (Українську Академію Наук у Львові при співпраці діячів-патріотів з Великої України та з широко відкритим вікном на Західню Европу. Русько-український Львів відіграв тут основну ролю, а провінція далі залишалася здебільша ,,зі садами, волами й коровами". Отже, не про таку Русь мріяв Іван Франко, для якої відкривав вікно на Захід, а не на романтичну побутовщину — пасовисько з волами й коровами чи навіть ,,садок вишневий коло хати" в атмосфері передпотопової ідеології галицького загумінку. Тому він ,,ненавидів" її ...з великої любови.

В асоціяції понять приходить на думку певна аналогія до сучасної доби й стану в Україні. Процес розвитку поняття України як живої синтези трьох основних компонентів — етнічного, географічного й історичного згідно з критеріями думання модерного українства цікаво розглядати особливо з позицій психоісторії. Якраз доречним є зосередити увагу в етнопсихологічному аспекті в даному випадку на українську людину діяспори, колишнього мешканця Львова, де перебував і трудився Іван Франко, отже, львів'янина з його специфікою імперативів почувань і критерій думки на фоні життя у рідному місті й згодом на нових місцях поселень. Національне виховання проходило від ранніх, виразніших проблисків думання дитини в родинному колі, а відтак у вирі юнацького життя під кермою шкільних і церковних чинників та середовища в рамках ідейно-молодечих і врешті студентських організацій.

Закінчення буде.

Д-р Тамара Булат

Українські романси для американських слухачів

(На концерті М. Волянської та М. Гювітта)

II

Гнучкий голос М. Волянської надається до розкриття емоційно поривчастих мелодій на зразок іншого романсу на вірші Олександра Олеся — ,,Піду, втечу". Слухаючи цей твір Станіслава Людкевича, мимоволі згадуєш його слова: ,,Музикант не всилі присвоїти собі всієї сфери чуття й світогляду поета, а немов пропускає їх через призму свого власного чуття". Справді, взяти хоча б першу фразу ,,Піду, втечу у сині гори..." У декламації цього речення цілком природним є спад мовної інтонації. Композитор ,,перекодував" інтонаційний рух поетичного рядка і стрімко спрямував його вгору. Більше того, цей розгін вплинув на весь подальший розвиток музичної ком позиції. На противагу сольоспіву ,,тайна", де переважає лаконічний характер висловлювання, у романсі ,,Піду, втечу" Станіслав Людкевич вдається до стильових засобів романтичного мистецтва. Звивисті лінії вокальної мелодії збагачуються пасажами фортепіянового супроводу. Цей характер романтичного сти лю, який передала співачка, відчув також піяніст Джон Конте. Бурхливий звуковий потік романсу Людкевича виявився для піяніста легшим, ніж, скажімо, передача наспіваної мелодії, а навіть протяжних акордів, характерних для Лисенкового дуету ,,Коли розлучаються двоє" на вірші Гайнріха Гайне у перекладі Максима Славинського, що виконувався в концерті.

Особливо значущим було ознайомлення публіки з творами сучасних українських композиторів. Йдеться про романс ,,На човні" Лесі Дичко на вірші Лесі Українки. На жаль, навіть меломани недостатньо знають про цю талановиту композиторку України. Вона за силою свого таланту є людиною пошуку і глибокої творчої інтуїції в сфері психологізму. В її музиці — розсипи артистично виграних інтонацій. М. Волянська в цілому добре вив'язалася з розкриття музичного фразування романсу ,,На човні", хоча, треба визнати, це не так просто. Передати образ морської тиші і турбулентність думок, що панує у творі Лесі Дичко, це значить збагнути логіку переходів музично-декламаційних інтонацій і властивих письмові композиторки ,,звукописних" мотивів.

Саме за такі гнучкі переходи ритмоінтонацій окремо хочеться поґратулювати співачції, що з легкою імпровізаційністю, яка походить від еспанського пісенного фольклору, відспівала триптих ,,Присвята Льопе де Вега" Гуакіна Туріна, еспанського композитора, який творив у першій половині нашого століття.

У М. Гювіта в концерті прозвучали зразки творів Петра Чайковського — ,,Благословляю вас, ліси", ,,Серед шумного балю", ,,Серенада дон Жуана". Перший романс, написаний в епічних тонах, і останній, де імітований жанр любовної канцонети, більше вдалися співакові. В другому романсі не вистачило потрібної пластичності у музичному фразуванні. Гадаю, що на заваді тому стало вимовляння по складах фраз із чужої мови.

У розмові після концерту співак зізнався, що особливо любить творчість Ф. Шуберта та Й. Брамса. Ілюстрацією того й були чудово проспівані романси видатного німецького композитора Й. Брамса — ,,Ми прогулювалися", ,,Сині очі", ,,Яка ти чарівна, моя королево", ,,О, чудові щічки".

(Закінчення на стор. 3)

Євген Крименко-Іванків

Осінній день

Стелить килим злотистий під ноги,
На бульварах запалює свічі,
Йде з тополями краєм дороги
У розкішній заграві щорічній.

Час пливе так спокійно, вдумчиво,
Мов діткнувся вже вічности грані...
Та в цій тиші п'янкій і пестливій
Хтось згадає і бурі й змагання:

Як огнисті помчалися коні,
На них лицарі — тисячі, сотні...
І леґенди і звуки симфоній
Про осінній день в крові і злоті.

Жовтень 1993

Володимир Жила

,,НАД НИМИ БОЛІЛИ І ТЕРПІЛИ. ЗА НИХ МОЛИЛИСЯ"

О, Предвічний, прости, що у храм Твого світла приходим.
Почорнілі, зболілі, неначе чорнозем розритий.
Гаснуть зорі від стіп обважнілих, розпухлих походом.
Криють янголи лик, бо на нас моторошно дивитись...

Леся Храплива-Щур, ,,Пасалом померлих від голоду в 1933 році"

I

Рядки ці звучать, як уривок з релігійної пісні, як новий псалом живого, але гіркого слова. У ньому немає ні світла злагоди, ні волі, ані добра. Тут з криком у небо проходять почорнілі і зболілі люди, на яких моторошно дивитися. Це ж жертви страшного голодомору 1932—1933 років, які не знайшовши порятунку в навколишньому світі походом ідуть перед престіл Предвічного Бога у вірі, що там знайдуть справедливість.

Уривок цієї поезії варто не тільки запам'ятати, але пережити, коли ми згадуємо сумні і скорботні роковини 60-річчя Великого голоду в Україні.

Хай рядки ці, отже, послужать нам вступом до розповіді про два автентичні документи про сумні події, що належать сьогодні вже до історії. У першому документі український греко-католицький єпископат на чолі з Митрополитом Андреєм Шептицьким звертається до всіх людей доброї волі, щоб розповісти їм про ,,Дні скорботи і пам'яті":

,,Україна в передсмертних судорогах! Населення вимирає голодовою смертю. Оперта на несправедливості, обмані, безбожництві та деправації, людоїдна система державного капіталізму довела багатий недавно край до повної руїни. Перед трьома роками Папа Пій XI енерґійно протестував проти всього, що в большевизмі є противне християнству, Богові та людській природі, перестерігаючи перед страшними наслідками таких злочинів, — і цілий католицький світ, а з ним і ми лучимося з тим протестом. Днесь бачимо наслідки поступування большевиків: положення з кожним днем страшніше. Вороги Бога і людства відкидають релігію — основу суспільного ладу, відібрали свободу — найбільше добро людини — зі свобідних горожан-селян зробили невільників і не мають досить розуму, щоби їх кормити за тяжку невільну працю в поті чола.

,,На вид таких злочинів німіє людська природа, кров стинається в жилах.

,,Безсильні принести яку-небудь матеріяльну поміч конаючим братам, взиваємо наших вірних, щоби молитвами, постами, всенародною жалобою, жертвами і всіма можливими добрими ділами християнського життя випрошували в небі поміч, коли на землі нема ніякої надії на людську поміч.

,,А перед цілим світом знову протестуємо проти переслідування малих, убогих, слабих і невинних та гонителів оскаржуємо перед судом Всевишнього.

,,Кров робітників, що в голоді орали чорнозем України, кличе про помсту до неба, а голос голодних женців дійшов до ушей Господа Саваота.

,,Усіх християн цілого світу, усіх віруючих в Бога, а особливо всіх робітників і селян, передусім усіх наших земляків просимо прилучитися до цього голосу протесту та болю й розповсюдити його у якнайдальші країни світу.

,,Усі радіостанції просимо рознести наш голос цілому світові, може дійде він і до убогих хатин конаючих з голоду селян.

,,Нехай перед страшною смертю серед лютих страждань голоду буде для них хоч малою потіхою гадка, що їх брати знали про їх страшну долю, над ними боліли і терпіли, за них молилися.

,,А Ви страждаючі, голодуючі і конаючі браття, призивайте милостивого Бога і Спаса нашого Ісуса Христа; люті терпите муки — приймайте їх за свої гріхи, за гріхи, за гріхи цілого народу й кажіть з Ісусом Христом: 'Хай буде воля Твоя, Отче небесний'. Прийнята для Божої волі смерть — це свята жертва, що з жертвою Ісуса Христа злучена, принесе Вам небесне Царство, а цілому народові спасіння.

,,'Надія наша в Бозі' ".

Звернення це (перший документ) дано у Львові в день св. Ольги, дня 24-го липня р. Б. 1933; і його підписали: Андрей Шептицький, Митрополит, Григорій Хомишин, Станіславський Єпископ, Йосафат Коциловський, Перемиський Єпископ, Никита Будка, Потарський Єпископ, Григорій Лакота, Перемиський Єпископ, Іван Бучко, Львівський Єпископ-помічник, Іван Лятишевський, Станіславівський Єпископ-помічник.

Продовження буде.

Українські...

(Закінчення зі стор. 2)

(Зліва): Джон Конте, М. Ґювіт, М. Волянська.
(Світлив Юрій Чапленко)

Володіння вокальною технікою і оперною образністю Марія і Марк виявили в аріях і дуетах.

Відому арію Папаґено („Ein Mädchen oder Weibchen") з опери „Чарівна флейта" В. Моцарта співак виконав, не шаржуючи, але з легкою іронією і ліричною простотою. Дуже добре прозвучала у співачки технічно складна арія „Я теж вмію чарувати" з 1-ої дії „Дон Паскуале" Джастано Доніцетті. Справді чарували у співачки кольоратурні пасажі і трелі, легке подання звуку.

Вокальна культура концертантів виявилася також у дуеті з „Дон Паскуале". Руляди і чітка скоромовка, зіспіваність виконавців справляли якнайкраще враження. Хочеться тут відзначити гру піяніста Джона Конте в оперних уривках. Відчувається, що йому доводиться опрацьовувати з вокалістами чимало оперної літератури.

Концерт завершився популярним дуетом „Бажаю тебе" з оперети „Новий місяць" Сіґмунда Ромберґа. В ньому співаки показали ще раз розвинене почуття музичного ансамблю і своє замилування мистецтвом.

Слухачі нагородили виконавців квітами і щедрими оплесками. Цей камерний концерт був напевне для деяких присутніх пізнанням української академічної музики, що стоїть на рівні із загально визнаними клясичними зразками композиторської творчости.

„Хочу дати якнайбільше концертів!"

„Джерзі Ситі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Олег Марцинківський представляється як співак-композитор, що має за собою вже доволі довгу сценічну кар'єру в Україні, а тут, у ЗСА, він перебуває вдруге від липня ц. р. До повернення на батьківщину йому залишається небагато часу — до кінця цього року, а хотів би дати ще якнайбільше концертів в українських громадах. З цим бажанням приходить він до редакції, переконаний, що „Свобода" — це найкращий спосіб добитися до широкої публіки та до організаторів різних наших імпрез, на яких його виступ як співака і кобзаря міг би знадобитися.

О. Марцинківський

Виявляється, що О. Марцинківський сам старається дати собі раду і знайти можливість публічного виступу, без посередництва мистецького аґентства чи якоїсь організації. Він — це ще один приклад, як бракує тут у нас зорганізованої активности на мистецькому полі. Не дивно, що щораз більше концертів чи інших мистецьких імпрез, доповідей і т. п. світять пустими місцями, а це, розуміється, розчаровує артистів і ніяк не сприяє розвиткові їхнього мистецтва, яке б воно не було. І наш гість тепер доволі несміло натякає на порожні залі на деяких концертах, в яких він брав участь — хоч тим разом приїхав до ЗСА завдяки Т-ву „Україна" на запрошення Українського Братського Союзу. Приїхало їх троє: наш гість співак і композитор, Ірина Семенко — кольоратурне сопрано і Анатолій Мамалиґа — акомпаньятор. Спершу виступали вони з концертами під час літніх фестивалів на „Верховині" у Філядельфії, на „Дні Союзянки" на Союзівці, і в Народному Домі в Ню Йорку. Відтак товариші виступів Олега мусіли повернутися в Україну, бо там кликали їх музичні обов'язки, а Олег залишився сам, шукаючи можливості виступити зі своїм широким репертуаром пісень народних, побутових, патріотичних, кобзарських та зовсім нових, які сам створив. Отже виступав він досі ще на фестивалі у Стемфорді, у Піттсбурзі, у Філядельфії, на святі вшанування жертв Великого голоду та у численних церквах — католицького і православного віровизнання.

Саме після відвідин редакції нашого щоденника він вже плянує поїздку до Клівленду, Сиракюз і може до Баффало. Але все це власним промислом і без відповідної реклями чи організації.

Якось зі сумом О. Марцинківський про це говорить. Він же ж, як розповідає від дитини музикує. Закінчив у Полтаві музичне училище, поступив до Кишинівської консерваторії до кляси сольового співу і закінчив студії в 1977 році. Від того часу працював солістом в радіо і на телебаченні, провадив ансамбль „Медобори", здобув першу премію на республіканському конкурсі української пісні в 1981 році на конкурсі вокалістів у Києві у 1985 році. Відбув гостинні виступи в Канаді, Німеччині, Англії і ЗСА, де приїхав уже вдруге.

Його репертуар дуже широкий, його можна використати з різних нагод на національних, церковних чи інших святах, але... важко самому тут у незнаному середовищі знайти зацікавлених та охочих заанґажувати його на виступи.

— А я хотів би дати тут ще якнайбільше концертів, — закінчує наш співак і композитор свою мелянхолійну розповідь. — Ось мій телефон — (718) 782-1230.

Може хтось із читачів буде зацікавлений.

Відзначення 75-ліття парафії св. Вознесіння у Мейплвуді

Українська православна парафія св. Вознесіння у Мейплвуді, Н.Дж., урочисто відзначила 75-ту річницю свого існування у неділю, 10-го жовтня 1993 року.

Святкування почалося зустріччю Митрополита УПЦ в ЗСА Константина з Чикаґо, а з хрестом і свяченою водою — настоятель парафії о. Євген Богуславський.

До Архиєрейської Служби Божої співслужили Митрополитові о. Богуславський і о. Іван Кульчицький та протодиякон Володимир Поліщук. Прислуговували семінаристи Чарлз Бекстер, Леонардо Голодик, Тарас Науменко і Володимир Гвоздик та вівтарні хлопці Матвій Дубас, Лука Дубас і Григорій Відземок. Співав парафіяльний хор під проводом Леоніда Харченка із сольо Раїси Дідов і Варвари Тиховської.

Владика Константин виголосив дві глибокозмістовні і емоційно наснажені проповіді. В українській проповіді підкреслив необхідність сильної, непохитної, живої і гарячої віри. В англійській — зупинився над потребою самопосвяти і самовдосконалення для слідування за Христом. Його палкі слова, урочистість відправи та прегарний спів хору створювали піднесену і святкову атмосферу, яка дійсно „до неба підносила серця". Тільки жаль, що церква не була „заповнена вщерть"...

Після Літургії в готелі Рамада Інн у Іст Гановері відбувся ювілейний бенкет, в якому взяло участь понад 170 осіб. При почесному столі Митрополитові Константинові товаришили: настоятель парафії о. Є. Богуславський з пані-маткою Надією, оо. І. Кульчицький і Іван Лишик із пані-маткою, о. Сергій Непріль — настоятель української православної церкви св. Тройці в Ірвінгтоні, о. Тарас Чубенко — настоятель української православної церкви св. Димитрія у Картереті, о. Франко Шадяк — парох української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, пані-матка Ольга Буката, Євгенія Пріско — дочка основоположників парафії та працівниця парафії із понад 50-літнім стажем, і Констанція Косґров — представниця мейора Мейплвуду Роберта Ґрессміра та голова парафії В. Луцкевич із дружиною Маршею. Серед присутніх були представники сусідніх парафій та голови управ: Анна Трух — св. Димитрія з Картерету, Ричард Єндрас — св. Софії з Байонну, Константин Приходько — св. Тройці з Ірвінгтону. Із католицької церкви Івана Хрестителя були сестри-служебниці Марія і Дем'яна. Були й представники громадських організацій, а поміж ними: Роман Ричок від Українського Братського Союзу, Осип Голинський від Приятелів Руху, Михайло Дзіман від Відділу УККА.

Свято відкрив, представляв гостей та проводив бенкетом голова парафії В. Луцкевич. Благословення уділив Митрополит Константин, а молитву провів з допомогою хору о. Богуславський. Опісля хор під проводом Л. Харченка проспівав Богородичну молитву, присвячену померлим від голоду та чорнобильської катастрофи українським дітям, та виконав три світські пісні, які прийнято теплими оплесками. З привітальним словом виступив Митрополит Константин, та, нав'язуючи до 75-ліття існування парафії, поділився думками і турботами з життя Української Православної Церкви взагалі, а зокрема із останніми подіями в Україні. К. Косґров привітала зібраних від мейора Мейплвуду, прочитала видану ним проклямацію та передала її плякет. З дальшими привітами виступали: оо. Непріль, Кульчицький, Чубенко і Шадяк, а також: Р. Ричок, О. Голинський, М. Дзіман і Константин Приходько від св. Тройці. Отець Богуславський подякував усім за участь, а зокрема висловив належну подяку і признання Парафіяльній управі та окремим особам, які вклали багато праці і часу, підготовляючи цю ювілейну імпрезу.

Під кінець — „традиційно" — представники прицерковних організацій (Братство, Сестрицтво, Клюб Жінок і УПЛіґа) та поодинокі особи складали свої побажання та щедрі пожертви-дарунки.

Письмові привіти прислали: губернатор Ню Джерзі Джеймс Флоріо, сенатори Билл Бредлі і Френк Лотенберґ, конґресмен Баб Френкс, стейтовий сенатор Роналд Райс і Константин Степовий, колишній довголітній активний член парафії. Кінцеву молитву провів о. Непріль.

З нагоди 75-ліття видано ювілейну книжку, в якій подано коротко в обох мовах історію парафії, проілюстровану цікавими світлинами.

Як і в кожній організації, життя і праця в парафії не завжди протікали погідно й легко — траплялися і бурі й непорозуміння та всякого роду несподіванки й труднощі. Одначе, з перспективи років — три чверті століття — видно, яку велику зроблено працю, та що труд, посвята, відданість і любов перемагають усякі перешкоди та приносять успіхи на дальшу мету.

Людмила Почтар

УТОЧНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ

До вміщеної у „Свободі" з 20-го жовтня, ч. 199, посмертної згадки під назвою „Св. п. д-р В. Душник" додаємо уточнену інформацію: покійний був членом американського літературно-мистецького клюбу „Салмаґунді" на 5-ій авеню в Ню Йорку; коли весною 1985 року Громадський комітет Ню Йорку вшановував 50-ліття журналістичної і суспільно-політичної праці д-ра Душника, до Українського Інституту Америки прибуло понад 120 представників українських і американських установ. Дружина покійного, Марія, народжена в ЗСА, українського роду, була декілька каденцій підряд заступницею головного предсідника УНСоюзу, а тепер є почесним членом Головного Уряду УНСоюзу. — Ред.

З життя Пластової Станиці в Рочестері

Пластова Станиця Рочестеру не дуже велика. Є члени новацтва, є група старших сеніорів, які давніше багато праці вкладали в організацію, але мало юнацтва і старшого пластунства. Шкода, що сьогоднішня молодь не дуже горнеться до Пласту. Це ж організація для патріотичного, всестороннього самовиховання, з великим багаторічним досвідом, з якої вийшли чисельні визначні і заслужені у суспільстві члени, які у громадській діяльності зберігають і проводять в життя благородні ідеї Пласту.

Так воно є. Тому дуже прикро, коли з громади виїздить людина, що багато свого часу присвячувала для загального добра. Склалося так, що одна з членок Станиці, старша пластунка, мґр Богдана Левицька одружилася з людиною з іншого міста й мусить очевидно виїхати зі своїм чоловіком, також пластуном д-ром Романом Ковальчуком, до Філядельфії. Богдана, чи як її кличуть, Дануся, прийшла на світ у родині інж. Юрія Левицького й Олени Ярослави з Куцілів у Рочестері, Н. Й. Тут вона скінчила підставову школу при церкві св. Йосафата, а відтак перейшла також до католицької, ім. епископа Карні. На жаль, ще зовсім малою, 10-літньою, стратила батька, який помер після тяжкої недуги. Її старший брат, Роман, мав тільки 14 літ. Їхня мати мусіла тяжко боротися з обставинами, щоб дати відповідну освіту дітям — при Божій помочі вони обоє закінчили високі школи і навіть заокруглили їх маґістерками. Допомагав їм і опікувався ними також брат їхньої матері, інж. Роман Куціль.

Обоє молоді, Богдана і брат Роман, змалку вже належали до Пласту й були в ньому діяльні, як юнацькі виховники, кожного року. Були обоє напереміну зв'язковими і кошовими. Останні три роки Роман був станичним, а Дануся — референтом виховної дії. За свою працю Дануся дістала від Станиці в 1985 року перше старшопластунське відзначення — св. Юрія у бронзі. Роман дістав таке ж відзначення у сорокліття Станиці 1990 року. Дануся є активна виховниця вже 12 літ. Деякі члени її гуртків здавали відтак третю пластову пробу, з чого вона була дуже горда. Обоє Левицькі вступили до старшопластунського куреня ім. д-ра Олександра Тисовського. Курінь організував два рази Свята Весни, одне на „Соколі", друге — в Лакаванна Стейт Парк. Роман, перед вступленням до сеніорського куреня, був курінним старшопластунського, під назвою „Дроти".

Тут дещо з гумору: коли до мене надійшов лист від курінної старшини першого куреня уладу пластунів сеніорів ім. О. і С. Тисовських у справі опінії для старшого пластуна Романа Левицького в зв'язку з його переходом до сеніорів, я посміхнулася: як це так, що сеніором, як і я, буде хлопчина, якого я вчила у другій клясі школи українознавства, здається, не так давно?

Обоє Левицькі брали участь з іншими членами Пласту й молоді у відправах з нагоди Тисячоліття Християнства в Україні, торжествах, що відбувалися у Римі і Вашінґтоні. Не шкодували ні часу, ні труду, ні коштів.

З огляду на їхню працю, Пластова Станиця Рочестеру влаштувала з нагоди відїзду Данусі святочне прощання, запросивши всіх членів. Хоч гості різнилися між собою віком, проте панувала дуже тепла атмосфера, відчувалося якусь близкість, споріднення.

Пластун-сеніор керівництва Володимир Приймак зворушливо прощав від'їжджаючу членку Станиці, оповідав докладно про її життя, успіхи в загальній школі, школі українознавства, в Пласті, про різні відзначення. Пластунка довір'я Христина Ковч, заступниця голови Крайової Пластової Старшини, висвітлила прозірки з життя Данусі і давала деякі пояснення. Теперішня станична, старша пластунка Леся Телеґа прощала Данусю від цілої Станиці, дякуючи їй за 12-літню працю, й бажаючи успіхів на майбутнє. Вона вручила Данусі гарну ікону Божої Матері в оправі — від Станиці і гостей. Пластунка, сеніорка праці Галина Снігур передала друковану грамоту подяки, офіційне відзначення на письмі, в рамцях.

Після офіційної частини було прийняття для членів і гостей, яке приготовили ті, що організували цілу імпрезу — Христя Ковч, Леся Телеґа, Уляна Баб'юк і Галя Снігур.

Крім вище згаданих були присутніми сен. Іван Крамарчук з дружиною Марією, сеніори довір'я Баб'юк Мирон, Лялька Михайло з дружиною, Приймак Мирослава, Смеречинська Анастасія, сен. праці Таня Баб'юк, сеніори-прихильники Юрій Ганушевський з дружиною Дарусею, Тамара Денисенко з чоловіком і гості: Вергун Марія, Гельбіґ Христя, Рон Люба, і Христя Дінгер, Домбчевські Ганя і Богдан, Ендерсон Марта, Коваль Катя, Лозинська Марія, Сенкевич Христя, Сорано з родиною, Телеґа Степанія, Фещук Оля і Цегельський Андрій.

Богдана Левицька-Ковальчук дякувала всім, сильно зворушена несподіванкою. Імпреза відбувалася в приміщенні Української Кредитової Спілки.

Пл. сен. Любов Цегельська

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 31-го жовтня 1993 р. у Зборові, в Україні, несподівано помер

бл. п.

Микола Новаківський

Народжений 19-го грудня 1930 р. у Зборові.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — 2-го листопада 1993 р. на місцевому цвинтарі.

Залишилися в смутку:

в Україні —
дружина — НАДІЯ
діти — ВІКТОР І ОКСАНА з родинами
сестра — МАРІЯ ЯВНИЧ з родиною
в Америці —
сестри з родинами:
ЕВДОКІЯ МАРТИНІВ
ОЛЬГА ТУТКА
братова — ЕВДОКІЯ НОВАКІВСЬКА
з родиною

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 25-го вересня 1993 р., несподівано відійшов на вічну ватру уродженець села Космач на Гуцульщині

наш найдорожчий

ТАТО, ДІДУСЬ та ПРАДІДУСЬ

сл. п.

РОМАН СЕМЕН КУШНІРЧУК

Похоронні відправи відбулися 29-го вересня ц. р. в катедрі св. Покрови у Southfield, Mich., а тіло покійного перевезено до українського мавзолею у Washington, D.C., де спочиватиме поруч покійної дружини Евдокії.

Родина покійного складає щиру подяку настоятелеві катедри св. Покрови, Високопреподобному о. протоієреєві Миколі Невмержицькому за відслуження похоронних відправ та зворушливе прощання покійного на вічну дорогу.

Дякуємо інж. Петрові Китастому за спів у цих сумних відправах. Наша щира подяка приятелям Леонідові Шашло, Володимирові Гриньковi, Теодорові Токарчукові, Григорієві Озаркові, Володимирові Кушнірееві та Мирославові Приймі за асисту при домовині.

З правдивим признанням дякуємо директорам похоронного заведення Бугая за зразкове проведення похорону.

Ми невимовно вдячні членкиням Сестрицтва при катедрі св. Покрови за приготування тризни.

Щира подяка Управі Фундації УВУ за вияви співчуття для родини та посмертну згадку в пресі про смерть члена-фундатора Фундації УВУ, яким був покійний.

Дякуємо нашим приятелям Миколі і Калині Миколенко з родиною за чудові квіти.

Особлива подяка всім нашим приятелям та знайомим за вияви співчуття, слова розради та щедрі датки на релігійні, добродійні та громадсько-суспільні цілі.

На СЛУЖБИ БОЖІ зложили: Гриньків Володимир і Ольга, Jurkiw George and Tony, Кісіль Богдан і Ірена, Костинюк Дмитро і Леся, Lanni Dominick and Rocca, Lanni Nicholas and Lisa, Pittiglio Michael and Laura, Прийма Роман і Анастазія, Ровенчук Юрій, Скульський Володимир і Софія, Sulky Harry and Mary, Wilson Gladys, Ірина Мороз, Набожняк Марія.

На ПОМІЧ ЖЕРТВАМ ЧОРНОБИЛЯ в Україні через ЗУАДК зложили:

50 дол. — Гаркач Параскевія з родино;
по 25 дол. — Когут Степан і Рома, Кушнір Іван і Анна, Сливка Ярослав і Тамара, Ткачук Ярема з родиною;
по 20 дол. — Chupa Michael and Margaret, Дацків Богдан, Choloway William and Maria, Кізима Катя, Пегета Микокола і Стефанія, Левицький Богдан і Ірина, Обухівський Євген і Магдалина, Озарків Григорій і Катруся, Прийма Мирослав і Ірина, Присяжнюк Ярема і Стефанія, Шашло Леонід і Валя, Сливка Богдан, Токарчук Теодор, Кумейша Клара;
по 15 дол. — Конюх Дарія, Коссак Богдан і Слава, Левак Люба;
по 10 дол. — Андріяшко Александер і Катерина, Богданович Михайло, Коваль Володимир і Анна, Кушнір Володимир і Ірина, Кушнір Володимир і Павлина, Лобас Євген, Скаськів Мирослава, Воскрес Марія, Заревич Оксана.

На УКРАЇНСЬКУ ВИЩУ ШКОЛУ оо. ВАСИЛІЯН зложили:

по 20 дол. — Гевко Олена, Куропась Роман і Тамара, Марітчак Олександер і Ірена, Михальчак Микола і Марія;
по 10 дол. — Антоняк Катерина, Дрогомирецька Марія, Кізима Володимир, Волощук Марія.

На БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД ПАРАФІЇ СВ. ЙОСАФАТА зложили:

100 дол. — Петро і Соня Кушнір;
20 дол. — Мирон і Анна Воронович.

На ЦЕРКВУ св. ЙОСАФАТА зложили:

10 дол. — Василь і Ліда Колодчин.

На БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД ДОМУ КУН у Києві жертвували:

50 дол. — Управа і членки ОЖ ОЧСУ.

На БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ в Ню Йорку, в пам'ять сл. п. Р. і Е. КУШНІРЧУКІВ, зложила:

100 дол. — Ліда Бук з родиною.

В пам'ять своїх незабутніх родичів сл. п. Евдокії та Романа Кушнірчуків, ЖЕРТВАМ ЧОРНОБИЛЯ в Україні через ЗУАДК жертвують:

по 500 дол. — донька Марія з чоловіком Северином Зловсьмим, син Петро з дружиною Сонею.

Нехай Всемогучий Господь винагородить всіх вас щедрими ласками за ваші добрі серця.

У глибокому смутку:

донька — МАРІЯ з чоловіком СЕВЕРИНОМ
син — ПЕТРО з дружиною СОНЕЮ
в Україні
син — МИКОЛА з дружиною МАРІЄЮ
внучка — ГАЛИНА з чоловіком МИХАЙЛОМ
правнуки — АНДРІЙКО, СТЕПАНКО
І МАРІЧКА

У Бриджпорті згадали жертви голоду

В неділю, 24-го жовтня, у Бриджпорті, Конн., відправлено Св. Літургію в 60-ту річницю Великого голоду в Україні. Зараз по Службі Божій відправлено Панахиду.

У церкві стояла символічна могила з чорним хрестом і чорною лентою та написом: „В 60-ліття голодомору в Україні".

Опісля в залі голова Відділу УККА Василь Пелещук привітав присутніх та відкрив свято. Коротку доповідь в англійській і українській мовах виголосив Ігор Гайда, відтак висвітлено фільм „Жнива смутку".

Н.Н.

У Києві...

(Закінчення зі стор. 1)

продовжує свої старання для здобуття ролей у фільмах. Досі вона виступала у ряді популярних телевізійних програм, а в останньому часі її прийняли вже до Товариства акторів Голливуда, що дає можливість виступати у фільмах.

Про фільм „З новим Роком, лікарю" писала вже преса України, а в газеті „Культура і Життя" поміщено довший репортаж-розмову із Т. Магар, яка пояснює тему фільму та працю над ним. Довідуємося з репортажу, що спонзором фільму є закарпатська фірма „Конвет", а продюсером її директор Сергій Коваль. Як читаємо, Л. Демчук познайомилася з Т. Магар, коли ця привезла до ЗСА свої фільми. Тоді Т. Магар запропонувала Л. Демчук ролю у своєму новому задумі.

Прем'єра українського фільму з актуальною тематикою буде неабиякою подією у мистецькому житті Києва. На цю прем'єру виїжджають Л. Демчук та її батьки із ЗСА.

Люба, як і батьки, є довголітнім членом УНС.

Про курси англійської мови в Україні і не тільки...

Ніколи я не писала до преси, хоч систематично читаю часописи, що видаються в Америці.

Америка стала для мене і для таких же, як я, другою батьківщиною. Перша — це дорога квітуча Україна, куди ми завжди линемо думками, куди шлемо молитви і сердечні побажання.

Вже два роки підряд я була в Україні як вчителька англійської мови в рамках Українського Народного Союзу. Своїми спостереженнями і роздумами я хотіла б поділитися з читачами.

Отже в Україну я поїхала навчати бажаючих англійської мови. Організацією курсів вже там, на місці, займалося Товариство „Просвіта". Подбали і про помешкання, і про харчування, і про культурний відпочинок для нас.

Минулого року я вела курси у старовинному галицькому місті Рогатині, звідки славна Роксоляна, жінка турецького султана Сулеймана Пишного, в цьому році — у Львівському регіональному Фтизіопульмонологічному Діягностично-лікувальному Центрі (де головним лікарем Є. Поліщук, а заступником О. Міщина).

Організація навчання була добра. Слухачами були лікарі різного віку, що приходили на заняття після праці. Але втоми на їх обличчях я не бачила, а навпаки — очі їхні випромінювали зацікавлення і увагу. Тому я старалася подавати їм вивчуваний матеріял повільно, виразно, щоб краще розуміли. Я переконалася, що живу мову вони сприймали значно краще, ніж фонозапис лекцій.

Дивно мені було, що мої слухачі колись вивчали англійську мову в школах, в медичних інститутах, а тепер наново сідають за книжки. Та пригадавши їхнє становище ще кілька років тому, як жили за „залізною завісою" в комуністичному оточенні, чи потрібна була для них іноземна мова, як ніколи ніхто з них не міг спілкуватися з іноземцями. А тепер зовсім інша справа. Тому й потяглися люди до знань, бо хочуть українці жити по-новому, бажають знати інші мови, розмовляти з представниками різних націй.

Я хотіла б зауважити, що дуже важливо подбати про те, щоб слухачі курсів були підібрані диференційовано: групи із слабшими і групи з кращими знаннями.

Хочу відзначити, що граматику слухачі знають, але тяжко їм застосувати окремі граматичні правила на практиці. Є складні проблеми з вимовою. Досить помітний вплив комуністичного виховання на розвиток творчої думки і уяви слухачів. Наприклад, старалася подавати матеріял на цікавих крилатих висловах чи афоризмах. Їм трудно було знайти підтекст чи глибше пояснення висловів: „Характер людини проявляється тоді, коли за нею ніхто не слідкує". „Особистість роздвоєна: одна — та, що є насправді, друга — та, що могла би бути".

Під час розмов з лікарями ми порушували різні теми. Одного разу я торкнулася питання взаємодопомоги людей в Америці. Сказала, що є тисячі таких, які готові допомогти іншим безплатно. Довго сиділи вони думаючи, а потім сказали: „Це повністю можна віднести і до нас. Бо в даний час ми працюємо майже безплатно для людей".

Під час проживання у славному місті Львові я переконалася, наскільки мало і поверхово ми, американські українці, знаємо життя в Україні, проблеми і сподівання людей. Зовсім по-іншому тепер я трактую життя львів'ян чи рогатинців, ніж наші туристи, що проїхали дорогами України, помилувавшись чудовими видами Карпат, старовинними вулицями Львова, Львівським оперним театром, золотоверхою київською Софією, дніпровими кручами та іншими місцями, святими для серця кожного українця.

Треба прожити там певний час, подихати одним повітрям та відчути всі злигодні своїх братів — ось тоді можна зрозуміти душу українця, колись пригнобленого Австро-Угорською монархією, битого поляками під час кривавих пацифікацій, обнадіяного мріями Січового Стрілецтва та повстанців УПА. А що вже говорити про нещасних, які зложили свої кості по холодних дорогах Сибіру!

Біля символічних могил, які виросли обабіч доріг і тягнуться березовими хрестами в українське зоряне небо, треба зронити сльозу разом з українськими матерями, пом'янувши загиблих у кривавій Другій світовій війні, на лісових партизанських стежках, на кам'янистих дорогах Афганістану. І тоді відкриються українці і покажуть свою багату душу.

Скільки прекрасних людей зустріла я в Україні. Випадково познайомилася з людиною цікавої долі — Олею з невеличкого містечка на Львівщині — Жидачева. Ця жінка присвятила своє життя людям. Допомагає їм і зіллям, і молитвою, і людяністю своєю. Сама живе надзвичайно бідно, проте турбується про інших.

Милі львів'янки Зеня і Оксана щедро дарували мені багатства своєї душі. Скільки цікавого показали і розказали про своє місто, його історію і славні традиції.

Я пізнала визначних українських мистців, театральних діячів.

Одним словом, я посправжньому познайомилася з Україною і українцями.

В майбутньому я думаю знову їхати в Україну працювати. Ця праця стала для мене невід'ємною.

Раджу всім, хто хоче краще пізнати Україну і українців, їхати туди не в складі туристичних груп, а пожити там серед української природи, в оточенні українців, поділити з ними їхні радощі і турботи.

Лідія Дидик

У перші сумні роковини

Дев'ятого листопада ц. р. минає рік, як трагічно загинув св. п. інженер-хемік Анатоль Вовк. Він загинув під час нещасного випадку в автомобільній катастрофі. Не стало серед живих широковідомого автора словників, дослідника української термінології, а також активного і принципового ученого-хеміка та доброго і чесного громадянина, який все своє життя віддав Україні, працюючи для неї віддано й послідовно.

Анатоль Вовк народився 11-го березня 1921 року далеко поза межами України, в місті Ростові над Доном, куди його батьки, обоє уродженці Галичини, були переміщені в 1916 році під час відступу російських військ. Батько його, юрист, помер 1922 року під час епідемії тифу на Київщині. Мати наступного року повернулася до Галичини, де стала учителювати у різних селах Бріднщини. Тут на мальовничих рівнинах Поділля пройшли дитячі й юнацькі роки її талановитого сина.

У 1939 році А. Вовк закінчив державну польську гімназію у Бродах і з приходом радянської влади до Галичини, на підставі конкурсового іспиту, став студентом хемічного факультету Львівського Політехнічного інституту. Вчився тут до вибуху німецько-радянської війни. Згодом продовжував студії за німецької окупації, закінчивши їх у квітні 1944 року. Воєнний час заставив його виїхати на працю до Німеччини хеміком в околицях Берліну. Кінець війни застав А. Вовка на такій праці же уже в Реґенсбурзі. В травні 1946 року Баварське міністерство освіти і культів визнало його диплом Львівського Політехнічного Інституту і дало йому еквівалентний німецький ступінь „дипломного інженера". Тоді у Мюнхені почав він постґрадуаційні студії спочатку в Технічній Вищій Школі, а опісля в університеті ім. Ґете у Франкфурті над Майном. Студій цих він не закінчив з уваги на виїзд до ЗСА. Приїхавши до Америки на весні 1947 року, молодий інженер працював як дослідник у хемічних лябораторіях різних фірм. В останньому часі працював у ділянці технології синтетичних барвників. За свою висококваліфіковану дослідницьку працю він одержав 13 американських патентів і 52 закордонних.

Тому що у польській гімназії в Бродах навчання української мови було незадовільним, А. Вовк вивчав її самотужки, використовуючи варшавські видання проф. Іван Огієнка. В ході цієї праці багато уваги присвячував українській технічній термінології. Працю цю згодом продовжував у Німеччині, де опрацював термінологію до „Підручника шофера" інж. М. Домбровського, що появився друком в Реґенсбурзі у 1946 році.

Анатоль Вовк був звичайним членом Наукового Товариства ім. Шевченка у ЗСА з 1963 року та членом-кореспондентом його філологічної секції з 1981 року. З утворенням Термінологічної комісії НТШ в 1958 році А. Вовка обрано заступником голови цієї комісії. Цю функцію він виконував до своєї смерти. У 1966 році А. Вовк став одним із ініціяторів Українського Термінологічного Центру, (УТЦ), що, згідно з статутом, є автономною клітиною НТШ та УВАН. З цього року до 1978 А. Вовк був заступником голови УТЦ, а після смерти цього ж року голови, редактора В. Давиденка, — діючим головою Центру. З 1986 року був членом Робочої групи для опрацювання усучасненого правописного словника на базі „Правописного словника" Г. Голоскевича з 1930 року. А далі, з 1979 року, був одним із трьох редакторів сторінок культури української мови „Мова про мову", додатку до „Свободи".

Анатоль Вовк — автор двох надрукованих словників, а саме: „Вибірковий англійсько-український словник з природознавства, техніки і сучасного побуту", Ню Йорк, в-во УТЦА. Частина І (A-M), 1982; частина II (N-Z); в зошитах, 1982—1990; „Англійсько-український словник назв кольорів і кольорознавства", Ню Йорк, в-во НТШ, 1986. Його третій словник п. з. „Словник-порадник для дерусифікації і збагачення української мови" друкується частинами в журналі „Рідна школа", Ню Йорк від 1988.

Анатоль Вовк — автор понад 150 статтей (наукових, популярно-наукових, публіцистичних) та рецензій з ділянки термінології, номенклятури, культури мови та лексикографії. До речі, лексикографія була полем його особливого зацікавлення.

Праці Анатоля Вовка знайшли широке зацікавлення в Україні. Так, уже в листопаді 1991 року голова новоствореної Термінологічної комісії Академії Наук України, Дмитро Ґродзінський, писав А. Вовкові: „У мене є перший том Вашого 'Вибіркового Англійсько-українського словника з природознавства, техніки і сучасного побуту'. Ви провели дуже велику шляхетну роботу. Чи видруковано вже другий том?.. Я переконаний в тому, що нам варто було б з'єднати свої зусилля в опрацюванні термінологічного словника..." Радів покійник також і враженнями Лідії Деркач, доцента Катедри англійської філології Дніпропетровського університету, мовляв, вона „просто закохана в усе, що там в Америці робить Анатоль Вовк". Минулого року Анатоль Вовк був запрошений на Першу міжнародну конференцію з української науково-технічної термінології, що відбулася 22—25 вересня у Львові. Через особисті труднощі він туди не поїхав. Доповідь його на тему „Термінологічна праця української діяспори в 1950—1990 роках" прочитав його колега проф. Андрій Зелізний. На конференції була також доповідь про два словники А. Вовка, що її прочитав проф. Віктор Муромцев.

У своїй праці А. Вовк був спраглий до точности й правдивости. Його праці відзначаються вдумливістю та глибиною, у них помітно підкреслена принциповість, яка у нього була не тільки проявом характеру і волі, але насамперед виявом його внутрішнього переконання та його усталених поглядів на те чи інше питання.

Про свою наукову діяльність А. Вовк незадовго перед своєю смертю писав до автора цього некрологу таке: „Своїм новаторством в лексикографії та сміливим і творчим дерзанням в термінології я не придбав собі багато приятелів, бо я мав відвагу стояти за постійні і невтомні новаторські шукання, які не всі люди розуміють однаково. Тому до своїх і людських хиб ставлюсь зі зрозумінням і з толеранцією".

Найкращим пошануванням творчого зусилля і світлої пам'яті Анатоля Вовка було б, вважаємо, прискорення темпів видання в Україні його „Англійсько-українського словника вибраної лексики" Львівським НТШ у співпраці з Американським. Це видання було б добрим показником досягнень діяспори в ділянці української наукової термінології та поставило б Анатоля Вовка поруч з відомими українськими термінологами, як Федір Калинович, Олена Курило, Іван Шелудько та інші.

Володимир Жила